

Gods verbond met Abram

Thema: Zondeval en beloften
Genesis 15

a. Gods belofte vernieuwd (Gen. 15 : 1-6)

UITLEG VAN DE TEKST

Al verschillende malen heeft de Heere aan Abram beloofd dat zijn zaad het land erfelijk zou bezitten, vgl. Gen. 12: 1-3, 7 en Gen. 13: 14 vv. In dit gedeelte lezen we van de vernieuwing van die belofte. In een gezicht, een visioen verschijnt de Heere aan Abram. Dat moet bij het vallen van de avond zijn geweest (vers 5). De Heere bemoedigt Abram. Hij hoeft niet te vrezen, want de Heere zal een beschermend Schild om hem zijn. De Heere zal ook voor hem zorgen in allerlei omstandigheden. Uw loon is genadeloon.

Abram klaagt daarop aan de Heere zijn nood (vers 2). Hij heeft geen zoon en alles wat de Heere hem geeft, zal voor zijn knecht Eliëzer zijn. Opmerkelijk is dat Abram niet spreekt over zijn neef Lot. Was die door zijn keuze van het erven uitgesloten? De Heere zegt in vers 4 dat zijn knecht Eliëzer de erfgenaam niet zal zijn, 'maar die uit uw lijf voortkomen zal.' Een natuurlijke en niet een geadopteerde zoon zal de erfgenaam zijn. De Heere neemt dan als het ware Abram bij de hand en leidt hem naar buiten. Het is avond geworden. De sterren staan aan de hemel. Zij moeten dienen als teken van de veelheid van Abrams zaad. Abram kan ze niet tellen, zo groot zal zijn nageslacht zijn. Wat Abram niet kon, kan de Heere wel. Hij telt de sterren en kent ze bij name (Ps. 147: 4).

Abram gelooft de Heere. Dat wordt hem gerekend tot gerechtigheid. Het werkwoord dat hier in het Hebreeuws staat, komt van het woord 'amen'. God deed een belofte en Abram zei: 'Amen'. Alleen

maar geloven. Dat betekent dus ook: afzien van andere dingen.

TER OVERWEGING

Abram wordt de vader van alle gelovigen genoemd. Maar zijn geloof blijft evenmin onbestreden als dat van een ieder die de HEERE verwacht. In zijn hart blijkt ook twijfel en ongelooft te regeren. Dat Sarai en hij een eigen zoon zullen hebben, kan hij niet geloven. Toch berispt de Heere hem er niet om, maar laat hem nog eens duidelijk zien aan de sterren van de hemel, hoe talrijk zijn nageslacht zal zijn. Keer op keer herhaalt de HEERE Zijn beloften, ondanks alles bij ons mensen.

Abram gelooft de Heere. En dat geldt voor de HEERE als gerechtigheid. In deze woorden vinden we de kern van het christelijk geloven. Later komt Paulus er in Rom. 4 op terug. Niet in wat wij doen ligt onze gerechtigheid. Al zouden we de meest vrome dingen presteren, het komt op de overgave van het geloof aan. Het komt erop aan dat we God houden aan Zijn woord. Dat is onze gerechtigheid. En dan heeft die overgave ook zelf nog niets verdienstelijks. Ze wordt door de HEERE voor gerechtigheid gerekend, gehouden. Ten diepste omdat ze deel geeft aan de gerechtigheid van Christus.

GELOOFSLEER

- Heidelbergse Catechismus, zondag 23, vraag en antwoord 60. (Alleen door het ware geloof in Jezus Christus wordt een mens rechtvaardig voor God. Al kan bij mij nog zoveel zijn (mijn geweten dat mij aanklaagt, de neiging tot alle boosheid), toch rechtvaardig voor God niet door iets van mij, maar uit genade alleen, om Christus wil.)

- Nederlandse Geloofsbelijdenis, artikel 23. (Dat onze rechtvaardigmaking bestaat in de vergeving der zonden en toerekening der gehoorzaamheid van Christus. Onder andere woorden uit Rom. 4 worden in dit artikel geciteerd.)

b. Gods belofte vastgemaakt in Zijn verbond (Gen. 15: 7-21)

UITLEG VAN DE TEKST

In dit gedeelte zien we, hoe de Heere Zijn toezegging vastmaakt door met Abram in een verbond te komen. De HEERE geeft opnieuw een teken. Het gaat nu meer om de beloften van het land dan om de belofte van het nageslacht. We moeten kennelijk denken aan een nieuwe openbaring. Abram stelt opnieuw een vraag. Hij vraagt om een teken ter bevestiging (vers 8). Niet uit ongeloof, maar uit geloof dat zich van zijn zwakheid bewust is.

Vanaf vers 9 wordt een ceremonie beschreven die overdag plaatsvindt. Abram haalt drie driejarige dieren (een vaars, een geit en een ram), deelt ze in tweeën en legt ze met twee duiven (een jonge duif en een tortelduif) neer. Wat gebeurt hier? Dat heeft te maken met hoe in het oude Oosten een verbond werd gesloten. Wanneer twee koningen bijvoorbeeld bondgenoten wilden worden, lieten ze offerdieren komen en ze deden precies dit. De offerdieren werden in tweeën gedeeld, behalve de duiven, want die mochten ook bij echte offers niet worden gedeeld. Zo lagen er dus twee bergen met vlees. De twee koningen maakten samen afspraken. Ze beloofden elkaar trouw en dan liepen ze samen tussen die twee hopen offervlees door. De gedachte was: als één van de twee zijn woord zou breken, zou hij gelijk mogen worden aan zo'n offerdier. Oftewel: dan zou de ander het recht hebben om hem te doden. Zo legden bondgenoten een eed af. Ze zeiden dan ook vaak: 'Zó, net als die dieren, zó mogen de goden mij doen, ja, nog erger, als ik me niet aan mijn woord houd.' Zo ging dat bij een verbondssluiting. In het Hebreeuws zeg je ook niet: 'ik sluit een verbond', maar 'ik snijd een verbond'.

Het 'wild gedierte', aasvogels willen de stukken verslinden, maar Abram jaagt ze weg. De geslachte dieren liggen er voor een verbondssluiting. God zal Zijn gegeven belofte bevestigen. Voor Abram betekent het wachten tot God verschijnen zal.

Bij de uitleg van deze ceremonie wordt meestal gedacht aan Jer. 34: 18-19 waar sprake is van mannen van Juda die tussen twee delen van een kalf zijn doorgeslagen. De betekenis is: zoals de beide delen van de dieren bijeenhoren, zo horen de beide partijen van het verbond bijeen. De hele dag

waakt Abram bij de dode dieren. Tegen de avond valt hij in slaap.

Er komt een somber voorgevoel ('een schrik en grote duisternis') over hem. En dan openbaart de Heere aan hem dat hijzelf het land nog niet zal bezitten, maar dat dit voor zijn nakomelingen is. Zij zullen 'vreemdeling' zijn in een vreemd land, zoals Abram dat zelf ook in Egypte was (Gen. 12: 10) en ook nu nog in Kanaän is (Gen. 17: 8). Op den duur zal er zelfs verdrukking zijn. De 400 jaar van vers 13 is een afgerond getal; in Ex. 12: 40-41 staat 430 jaar als een preciezer aanduiding. Volgens vers 14 gaan de onderdrukkers zelf ook een moeilijke tijd tegemoet. Denk maar aan de tien plagen in Egypte en de vernietiging in de Schelfzee. De belofte van grote have wordt vervuld in Ex. 12: 32-36.

Vervolgens krijgt Abram in vers 15 te horen dat hij in vrede en goede ouderdom zal sterven. Vers 13 spreekt over 400 jaar en vers 16 spreekt over vier generaties. Een generatie wordt daarmee op honderd jaar gesteld. Dat is geen precieze bepaling, maar alleen het globale tijdstip van terugkeer wordt vermeld. In vers 16 lezen wij ook hoe de ongerechtigheid van de inwoners van Kanaän (Amorieten) eerst de perken van Gods lankmoedigheid, geduld, moet overschreden hebben, voordat Israël het land mag binnentrekken.

Nadat de zon ondergegaan is, verschijnt een rokende oven en een vurige fakkel. Deze beelden worden gebruikt als symbolen voor Gods aanwezigheid. Zo sluit de Heere Zijn verbond met Abram. God Zelf gaat tussen de stukken door en stelt Zich daarmee garant voor de latere vrijlating van de Israëlieten uit het land, dat Egypte zal blijken te zijn. Dan zullen ze als vrije mensen dit land mogen bezitten, van de rivier van Egypte tot de Eufraat. De tien volken in vers 19-21 zullen op dat moment in Kanaän wonen.

TER OVERWEGING

Viel in de verzen 1-6 de nadruk op Abrams zoon, hier op het beloofde land. God bezegelt Zijn belofte door een plechtige gebeurtenis als verbondssluiting. Abram moet drie dieren en twee vogels nemen, die slachten, middendoor delen en vervolgens er tussendoor als op een paadje lopen. God komt niet direct. Eerst doorleeft Abram in een diepe huivering, een duisternis, die het volk later in Egypte zal meemaken. Maar hij mag ook 'belevén' dat aan het einde er licht zal zijn: het volk komt in het beloofde land. Ook heeft Abram de roofvogels weggejaagd van het dode aas. Al zag alles er somber uit, hij liet zich niet afschrikken, vertrouwend op God. En dan ziet Abram ineens rook en vuur

(oven en fakkel), zoals Mozes het brandende braambos zag en zoals het volk God zag in een wolk- en vuurkolom. God Die Zijn handtekening zet onder Zijn Verbond. Hij bevestigt het. Hij zal het ook waarmaken. Meestal gaan bij een verbondsluiting beide partijen tussen de stukken door. Hier gaat alleen de HEERE ertussendoor. Het verbond wordt hier eenzijdig gesloten. De weg zal door het donker naar het licht gaan. Tot op de dag dat er geen nacht meer zijn zal. We zien de contouren van het kruis van Golgotha. Eénzijdig hebben

wij het verbond met God geschonden. En éénzijdig heeft God daarvoor de straf op Zich genomen. Eénzijdig heeft Hij het verbond hersteld. Dat is nu Gods eenzijdigheid. Eénzijdige liefde. Eénzijdige trouw. 'Indien wij ontrouw zijn, Hij blijft getrouw; Hij kan Zichzelf niet verloochenen' (2 Tim. 2: 13).

GELOOFSLEER

Heidelbergse Catechismus, zondag 26. (De heilige Doop teken (zichtbaar) en zegel (zegelring, handtekening) van Gods belofte.)

